

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	20732 - Poesia i Narrativa Catalanes en l'Època Medieval / 1
Titulació	Grau de Llengua i Literatura Catalanes - Quart curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Gabriel Ensenyat Pujol gabriel.ensenyat@uib.es	10:00	13:00	Dimarts	04/09/2018	31/05/2019	CB-19 / Edifici Ramon Llull

Contextualització

Aquesta assignatura s'ofereix com a complement de l'assignatura obligatòria "Literatura catalana medieval", que s'imparteix al segon curs del grau. L'objectiu bàsic que pretén és l'estudi i l'anàlisi d'un seguit d'autors i corrents literaris que, per una simple qüestió de temps, no varen ésser objecte d'atenció a l'assignatura troncal, tot i tractar-se també de figures cabdals de la literatura catalana. A l'hora d'escometre'n l'estudi, hom suposa que els alumnes han cursat abans assignatures de literatura medieval, per la qual cosa ja deuen poder llegir en versió original les grans obres a què farem referència. Nogensmenys, a fi de situar les obres literàries que seran objecte de comentari en aquesta assignatura, és recomanable que els alumnes tinguin una idea general de la literatura europea, en les diverses llengües vulgars, i de la història de la Corona d'Aragó d'entre els segles XII-XV, la qual cosa poden resoldre llegint-se sengles manuals en qualche biblioteca pública (o privada, si familiarment en disposen). Específicament, l'assignatura pretén, mitjançant la lectura i el comentari de les obres, introduir els alumnes en la filologia: comprensió del llenguatge català medieval i de la cosmovisió que se'n deriva, l'establiment d'un text bàsic i la confecció d'un aparat crític de variants quan hi ha diferents manuscrits d'un text, etc.

Requisits

Hom suposa que els alumnes han cursat abans assignatures de literatura medieval, per la qual cosa ja deuen poder llegir en versió original les grans obres que analitzarem.

Fóra òptim que les referències històriques i culturals prèvies que calgués donar pel professor als alumnes, abans de les lectures i comentaris, fossin les mínimes, per tal de centrar el curs en unes classes de tipus seminari, en què s'entremesclassin teoria i pràctica. Atès el caràcter optatiu de la matèria i les característiques de la docència que impartirem, no és aconsellable que els alumnes es matriculin d'aquesta assignatura si no poden assistir a les classes.

Guia docent

Competències

Específiques

- * CE-2: Coneixement dels principals períodes, autors i obres de la literatura en llengua catalana (època medieval).
- * CE-4: Capacitat per avaluar críticament la informació bibliogràfica relativa a la llengua i literatura catalanes.

Genèriques

- * CG-1: Capacitat per aprendre i treballar de forma autònoma i en grup.
- * CG-2: Capacitat d'organització i planificació del treball personal i en equip.

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Continguts temàtics

1. LA POESIA TROBADORESCA

- 1.1. La relació occitanocatalana (ss. XI-XIII). El catarisme.
- 1.2. Orígens i expansió de la poesia dels trobadors. Etapes.
- 1.3. Temes i gèneres.
- 1.4. Característiques i influències.
- 1.5. La relació amb el catarisme.
- 1.6. Conseqüències de la desfeta occitana relatives al món trobadoresc.
- 1.7. L'èpica i la narrativa trobadoresques.
- 1.8. Les *arts* poètiques.
- 1.9. La poesia trobadoresca a la Corona Catalanoaragonesa dels segles XII i XIII: el rei Alfons I el Trobador, Guillem de Berguedà, Guillem de Cabestany i Cerverí de Girona.

2. La poesia entre els trobadors i Ausiàs March

- 2.1. Característiques generals.
- 2.2. Els consistoris de Tolosa i de Barcelona: els tractats gramaticals i retòrics.
- 2.3. El *Cançoneret de Ripoll*.
- 2.4. La lírica a l'entorn del Cerimoniós: Jaume i Pere March.

Guia docent

2.5. La poesia durant l'últim quart del segle XIV i el primer terç del segle XV: Gilabert de Pròixita, Andreu Ferrer, Pere de queralt i Melcior de Gualbes.

2.6. La poesia de Jordi de Sant Jordi: diversitat temàtica i formal, *trobar ric*, retòrica i moral, arcaisme i modernitat.

3. La narració en vers

3.1. La tradició romànica.

3.2. Els metres: noves rimades i codolades.

3.3. Els relats relacionats amb la matèria de Bretanya: l'anònim *Blandin de Cornualla* i *La Faula* de Guillem de Torrella.

3.4. Els relats meravellosos: *Fraire de Joi* i *Sor de Plaser*; *La ventura del cavaller n'Hug e de Madona* i els relats de *Salut d'Amor*.

3.5. Els "contes plaents" i humorístics: el *Llibre de fra Bernat*, de Francesc de la Via, el *Testament de Bernat Serradell* i d'altres textos.

3.6. Els relats al·leoricomorals: L'obra no lírica de Jaume i Pere March, la *Vesió* de Bernat de So i d'altres textos.

4. Figures intel·lectuals del pas del segle XIV al XV: Francesc Eiximenis i Sant Vicent Ferrer

4.1. Francesc Eiximenis, personalitat i obra: *Lo Chrestia* com a projecte doctrinal i cultural al servei dels laics. Altres obres.

4.2. Sant Vicent Ferrer, personalitat i obra: els sermons.

5. Figures intel·lectuals del pas del segle XIV al XV: Turmeda/Abdallah i Bernat Metge

5.1. Turmeda/Abdalla, perfil biogràfic i obra. L'obra catalana: el *Llibre de bons amonestaments*, les *Cobles de la divisió del regne de Mallorca*, les *Profecies* i la *Disputa de l'ase*. L'obra àrab: la *Tuhfa*. Una obra d'autoria dubtosa: el *Llibre de tres*.

5.2. Bernat Metge: imbricacions entre vida i literatura. Obres menors: el *Sermó* i la *Medicina*, del pseudo Ovidi a la traducció del *Valter e Griselda*. La qüestió de l'Humanisme català: *Lo somni*.

5.3. Ramon de Perellós: *Viatge al purgatori de Sant Patrici*.

6. Misogínia i "feminisme": Jaume Roig i sor Isabel de Villena

6.1. El debat literari a favor i en contra de les dones

6.2. Jaume Roig: *L'Espill*. Misogínia, paròdia i humor.

6.3. Sor Isabel de Villena: *Vita Christi*. La qüestió del presumpte feminisme.

7. Joan Roís de Corella

7.1. La "valenciana prosa".

7.2. Joan Roís de Corella, biografia i obra: obra profana i obra religiosa.

Metodologia docent

Activitats de treball presencial (1,8 crèdits, 45 hores)

Guia docent

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Classes teoricopràctiques	Grup gran (G)	Contextualització i comentari de les obres	35
Seminaris i tallers	Exposició i comentari de les lectures obligatòries i complementàries	Grup mitjà 2 (X)	L'alumne ha de demostrar capacitat oral per explicar les lectures obligatòries i les complementàries d'ampliació de la matèria.	5
Avaluació	Prova escrita o treball individual	Grup gran (G)	L'alumne pot escollir entre fer un treball individual o una prova objectiva al final del semestre, que l'alumne pot repetir durant el període d'avaluació extraordinària..	3
Avaluació	Prova de comentari de text	Grup gran (G)	Es farà el comentari d'un text.	2

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula Digital.

Activitats de treball no presencial (4,2 crèdits, 105 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Lectura i estudi	Lectura i treball autònom per part de l'estudiant.	105

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

L'avaluació de l'assignatura es farà a partir d'un seguit d'activitats relatives a la matèria, cada una de les quals tindrà una valoració ponderada. La qualificació final serà la suma de les qualificacions ponderades de cada exercici. Per superar l'assignatura caldrà haver obtingut un mínim del 50% de la publicació de cada prova. Si no s'aconsegueix aquesta puntuació o si l'alumne vol millorar nota podrà repetir les proves durant el període d'avaluació extraordinària. No es farà mitjana si una d'aquestes parts està suspesa.

Les activitats avaluatives són les següents:

1. Treball o examen final: 50%.
2. Comentari de text: 10%.
3. Comentari de les lectures obligatòries: 20%
4. Comentari de les lectures complementàries: 20%.

Guia docent

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Exposició i comentari de les lectures obligatòries i complementàries

Modalitat	Seminaris i tallers
Tècnica	Proves orals (recuperable)
Descripció	L'alumne ha de demostrar capacitat oral per explicar les lectures obligatòries i les complementàries d'ampliació de la matèria.
Criteria d'avaluació	
Percentatge de la qualificació final:	40%

Prova escrita o treball individual

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	L'alumne pot escollir entre fer un treball individual o una prova objectiva al final del semestre, que l'alumne pot repetir durant el període d'avaluació extraordinària..
Criteria d'avaluació	Hom avaluarà la capacitat de l'alumne de llegir, entendre i contextualitzar les obres literàries objecte d'estudi.
Percentatge de la qualificació final:	50%

Prova de comentari de text

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Altres procediments (recuperable)
Descripció	Es farà el comentari d'un text.
Criteria d'avaluació	Hom avaluarà la capacitat de l'alumne a l'hora de comentar un text.
Percentatge de la qualificació final:	10%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Les aportacions bibliogràfiques en constant revisió i actualització fan que la llista que oferim resti del tot oberta i que, per tant, sigui necessari incorporar nous títols durant el curs, tant a l'apartat de bibliografia bàsica com en el de bibliografia complementària i en les lectures obligatòries.

Bibliografia bàsica

BADIA, Lola (dir.): *Literatura medieval (I). Dels orígens al segle XIV*, Barcelona, Enciclopèdia Catalana & Editorial Barcino & Ajuntament de Barcelona, 2013.

BADIA, Lola (dir.): *Literatura medieval (II). Segles XIV-XV*, Barcelona, enciclopèdia Catalana & Editorial Barcino & ajuntament de Barcelona, 2014.

Guia docent

BUTIÑÁ JIMÉNEZ, JULIA & YSERN LAGARDA, Josep-Antoni: *Literatura catalana. I. Edad Media*, Madrid, UNED, 2006.

ENSENYAT PUJOL, Gabriel: *Història de la literatura catalana a Mallorca a l'Edat Mitjana*, Palma, El Tall editorial, 2001.

HAUF, Albert (dir.): *Panorama crític de la literatura catalana. Dels inicis a principis del segle XV*, Barcelona, Editorial Vicens Vives, 2010.

HAUF, Albert (dir.): *Panorama crític de la literatura catalana. Segle d'Or*, Barcelona, Editorial Vicens Vives, 2011.

RIQUER, Martí de: *Història de la literatura catalana*, vols. 1-4, Barcelona, Ariel, 1984.

Bibliografia complementària

1. RIQUER, Martí de: *Los trovadores*, 3 vols., Barcelona, Ariel, 1975.
- BADIA, Lola (ed.): *Poesia trobadoresca*, Barcelona, Edicions 62, 1998.
- DI GIROLAMO, Constanzo: *Els trobadors*, València, Institució Alfons el Magnànim, 1994.
2. BADIA, Lola: *Poesia catalana del segle XIV. Edició i estudi del Cançonet de Ripoll*, Barcelona, Quaderns Crema, 1983.
- CABRÉ, Lluís (ed.): Pere March, *Obra poètica*, Barcelona, Barcino, 1993.
- RIQUER, Martí de (ed.): *Antologia de poetes catalans. I. Època Medieval*, Barcelona, Galàxia Gutenberg & Cercle de lectors, 1997.
- RIQUER, Martí de & Lola BADIA: *Les poesies de Jordi de Sant Jordi*, València, Tres i quatre, 1984.
3. BADIA, Lola (ed.): *Tres contes meravellosos del segle XIV*, Barcelona, quaderns Crema, 2003.
- PACHECO, Arseni: *Blandín de Cornualla i altres narracions en vers dels segles XIV i XV*, Barcelona, Edicions 62 i "la Caixa" 1983.
- PACHECO, Arseni (ed.): Francesc de la Via, *Obres*, Barcelona, Quaderns Crema, 1997.
- PACHECO, ARSENI & BOVER i FONT, August: *Novel·les amoroses i morals*, Barcelona, Edicions 62, 1988.
- VICENT SANTAMARIA, Sara: Guillem de Torroella, *La faula*, València, Tirant lo Blanc, 2011.
4. EIXIMENIS, Francesc (selecció): *Com usar bé de beure e menjar*, Barcelona, Curial, 1977.
- EIXIMENIS, Francesc (selecció): *Contes i faules*, Barcelona, Barcino, 1925.
- FERRER NAVARRO, Ramon (ed.): *Eiximenis i la seva obra*, València, Acadèmia Valenciana de la Llengua, 2010.
- RIERA i MELIS, Antoni (ccord.): *Francesc Eiximenis (c. 1330-1409): el context i l'obra d'un gran pensador català medieval*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2015.
- ESCARTÍ, Vicent (ed.): Vicent Ferrer, *Sermons*, Institut Alfons el Magnànim, 2013.
5. EPALZA, Mikel de: *Anselm Turmeda*, Palma, Ajuntament de Palma, 1983.
- BUTIÑÁ, Julia: *En los orígenes del Humanismo: Bernat Metge*, Madrid, UNED, 2002.
- CINGOLANI, Stefano M.: *El somni d'una cultura: "Lo somni" de Bernat Metge*, Barcelona, Quaderns Crema, 2002.
6. CANTAVELLA, Rosanna: *Els cards i el llir: una lectura de l'"Espill" de Jaume Roig*, Barcelona, Quaderns Crema, 1992.
- CARRÉ, Antònia: Jaume Roig, *Espill*, Barcelona, Quaderns Crema, 2006.
- PEIRATS, Anna Isabel (ed.): *Una aproximació a l'Espill de Jaume Roig*, alzira, Bromera, 2004.
- PEIRATS, Anna Isabel: Jaume Roig, *Spill*, València, Acadèmia Valenciana de la Llengua, 2010.
7. CINGOLANI, Stefano M.: *Joan Roís de Corella. La importància de dir-se honest*, València, Edicions 3 i 4, 1998.
- LOPEZ QUILES, Antoni: *Literatura i espiritualitat. aproximació a l'obra de Corella com a resposta davant déu i l'home*, València, Institució alfons el Magnànim, 2007.
- MARTINES, Vicent (ed.): *Estudis sobre Joan Roís de Corella*, Alacant, Marfil, 1999.

Altres recursos

Guia docent

LECTURES:

1. Riquer, Martí de (ed.): *Les poesies del trobador Guillem de Berguedà*, Barcelona, Quaderns Crema, 1996.
2. Pacheco, Arseni (ed.): Francesc de la Via: *Obres*, Barcelona, Quaderns Crema, 1997.
3. Jordà, Marta (ed.): Bernat Metge: *Lo somni*, Barcelona, Edicions 62 i "la Caixa" (MOLC 41), 1989.
4. Eiximenis F. (selecció): *Contes i faules*, Barcelona, Barcino, 1925.
5. Peirats, Anna Isabel: Jaume Roig, *Spill*, València, Acadèmia Valenciana de la Llengua, 2010.
6. Dossier.

